

Bregje Bleeker

De Walrus

Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

Eerste druk, 2007
Vijfde, geheel herziene druk, 2017

Oorspronkelijk uitgegeven door: Uitgeverij Meulenhoff, 2007
© Bregje Bleeker, 2007 | 2017
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2017
© Omslagfoto: Getty Images | Sigi Kolbe
Omslagontwerp en beeldbewerking: Riesenkind, 's-Hertogenbosch
Typografie: Crius Group, Hulshout
Foto auteur: © Lona Aalders

ISBN 978 90 488 1997 3
ISBN 978 90 488 4369 5 (e-book)
NUR 301

www.bregjebleeker.nl
www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOOR DE WALRUS

PROLOOG

Ik weet nog dat ik die allereerste dag naar het Zomerhuis ging. Om zijn rood-wit gestreepte Lacoste-T-shirt op te halen, en de lichtblauwe Versace-stropdas die we samen in Brugge hadden gekocht. Ik nam de fles Egoïste mee en het Perzisch tapijtje, dat hij altijd zijn vliegend tapijt had genoemd. *Dagboek van een alcoholist* van Jack London, waar hij zo vaak half twijfelend mee in zijn handen had gestaan, een paar van zijn andere lievelingsboeken en een oud Belgisch schoolrapport. Het bijna niet gebruikte kleine rode vouwfietsje. Dat had ik hem gegeven toen ik naar Australië ging en hij zich had voorgenomen om meer aan zijn conditie te gaan doen. Ik haalde het vogelbadje van het dak. Het was grijs van de aanslag en er dreven dikke vliegen in.

Op het dakterras zat ik even in de rieten strandstoel met de ‘B’ erop en op dat moment drong het tot me door. Toen huilde ik. Een paar uur later stopte ik de spullen in een grote kartonnen doos en eenmaal terug in mijn eigen studentikoze woning zette ik de doos samen met het rode vouwfietsje in de hoek van de kast onder de trap, achter de stofzuiger. Daar hebben ze meer dan een jaar gestaan.

Natuurlijk wist ik wat er gebeurd was, maar het leek nog onvoorstelbaar. Alleen de schulden, die waren wel duidelijk voorstelbaar, daar was geen verbeelding voor nodig. Geen tijd voor bezinning of verdriet. Ik zocht sleutels bij elkaar, ik opende de

kluis (waar alleen zijn pistool en wat lege enveloppen in lagen), ik sprokkelde bankbiljetten onder matrassen en uit boeken bijeen in verschillende huizen, doorzocht zelfs alle jaszakken, en al op de eerste avond ging ik naar Negentien omdat dat me de enige plek leek waar mogelijk nog wat geld zou liggen, en het de vraag was of het er op de tweede avond nog steeds zou liggen.

Ik vroeg Ton of hij langs Vijf en Negen wilde gaan en voor de zekerheid toch ook maar langs Twee en Drie en Elf. Ook omdat er wellicht anderen langs Vijf en Negen en Twee en Drie en Elf zouden gaan. Hij haalde ze leeg, voor zover er nog iets stond. En wat er dan nog over was zette hij bij mij thuis neer. Dat was een miezerig hoopje, nog geen twee meter in doorsnee, hooguit een halve meter hoog. Van alles door elkaar: wat dozen met oude sempeltjes, een half doosje kolibries, twee pakken goudvlokjes – van Peter-Paul, die hadden nooit goed gelopen –, een half pak gladjes, wat blanco's. Vooral restjes, die meuk waren of al lang gemeukt hadden moeten worden.

Ik maakte er stapeltjes van. Alle blokken en plaatjes waarvan ik niet wist van wie ze waren verdeelde ik maar over de verschillende hoopjes. Dat deed ik ook met de echte meuk, beschimmelde Colombia. Ik verpakte het in plastic en met een zwarte Edding schreef ik daar de namen van de kantoren en handelaren op.

Ik ben toen nog één keer teruggegaan naar het Zomerhuis. Ik herinner me hoe ik midden in de grote open ruimte stond en de geur opsnoof terwijl ik zoekend om me heen keek, vervolgens starend naar de citroenhouten tafel, die als altijd was bezaaid met muntgeld.

Vanaf de tweede dag maakte ik een tocht langs de verschillende kantoren. Eerst maar naar Joost. Ik hoefde niet te wachten in een van de kamertjes, de runner bracht me direct naar voren, langs de

aquaria, naar het grote bureau. Pluis en Zwarte Karel zaten met z'n tweeën achter de tafel toen ik met de zakken binnenkwam. Zwarte Karel, net als ik in het zwart – hij droeg altijd zwart, zwart op zwart. Zwarte blouse op zwarte broek. Zwarte schoenen. Pluis, scherpe ogen boven wallen en zilvergrijs stekelhaar. Die ochtend in bed had ik gerepeteerd wat ik zou zeggen en hoe ik het zou zeggen.

Ik keek naar m'n cola light. Toen naar hen. Ik vroeg maar gelijk of ze het al gehoord hadden.

'Ja,' zei Zwarte Karel. Het gerucht ging. Ze hadden wat gehoord.

'Maar,' zei Pluis, ze wisten natuurlijk niet of het klopte.

Ik knikte. En ik zei ook direct dat er helemaal niets meer was. De dichtgetapete Albert Heijn-tas en Betsy Palmer-tas zette ik zijwigend voor hen neer.

Diezelfde middag ging ik met de Hema-zak met 'Harry' erop naar de Harries. En met een klein zakje met half beschimmelde Thai en wat losse caramello's naar Tom en Kees, dat was waar ik me die eerste dagen op concentreerde, ik verdeelde de overgebleven blokjes. Op tamelijk nuchtere toon zei ik tegen iedereen dat er niets meer was. En ook dat er niets aan te doen was. Af en toe zei ik het op minder nuchtere toon, of huilde ik erbij. 'Emoties moet je functioneel inzetten,' had de Walrus altijd gezegd. Al was ik het daar dan nooit mee eens geweest. Waardoor we vervolgens een discussie of ruzie kregen totdat we allebei huilden van het lachen, waarna ik meestal fijntjes en nog steeds lachend vroeg of dit dan ook functioneel was.

Vaak belde ik die mannen eerst. Om dan af te spreken in een café en daar pas te vertellen wat er aan de hand was. Soms, zag ik, straalden hun blikken medeleven uit, maar dat zegt niet altijd

alles. Schouderophalend antwoordde ik dat het met mij wel ging.

Schouderophalend, gedachteloos, vanzelfsprekend. Ik praatte veel, dat herinner ik me ook. Ik was voortdurend aan het praten en al snel was ik niet meer de enige die dat deed. De Oude Garde praatte uitgebreid met de Oude Garde. Daarna had de Oude Garde het erover met de mannen rond de Oude Garde en vervolgens vertelden de mannen rond de Oude Garde het aan iedereen die weleens van de Walrus of Nico had gehoord.

Ja, af en toe gebeurde er wel wat. EZ kwam langs om 'zijn' spullen op te halen. Gewone spullen waren dat, oude jukeboxes, waarvan hij zei dat de Walrus ze aan hem had beloofd, en de klassieke Porsche, waarvan hij zei dat de Walrus die aan hem had gegeven. Ondertussen bleef hij maar vragen waar de schilderijen waren. Iedereen vroeg naar de schilderijen. Er waren er een paar die dreigden dat ze een pistool hadden. En Ferre bleek in pillen te doen, dus die was niet te vertrouwen. Zwarte Karel en Pluis leken me in toenemende mate juist wel te vertrouwen. Dus gaf ik de doos met meuk die nog over was aan Ferre en vroeg of hij die voor me kon bewaren, zodat ik wist dat ik hem niet meer terug zou zien. Het leek me beter om verder te praten met Pluis en Zwarte Karel.

Dat was wat er die eerste weken vooral gebeurde: ik praatte met iedereen en iedereen praatte met elkaar. Waardoor het al snel niet meer duidelijk was welke schulden nou de schulden van de Walrus waren en welke schulden veroorzaakt werden doordat de Walrus, of Nico, de zijne niet meer zou betalen. Ook ontstonden er af en toe nieuwe schulden van de Walrus of Nico: van mensen van wie ik nog nooit had gehoord, maar die het wel goed uitkwam als de Walrus of Nico hun nog iets verschuldigd was. Juist omdat iedereen met elkaar praatte liep de schuld van anderhalf

miljoen in een paar weken tijd op tot negen miljoen. Tenminste, sommigen hadden het toen over negen miljoen.

Ik herinner me geen angst, wel viel mijn haar uit en brokkelden mijn nagels af door de stress. En de eerste dagen leek het me een goed idee om met het pistool van de Walrus onder mijn kussen te slapen. Na een paar weken gooide ik het toch maar in een gracht. Voor als er padvindsters bij mij thuis langs zouden komen. De meeste sleutelbossen, een paar telefoons en het Boekje lagen toen ook al in het grachtenwater.

In het begin werd ik elke dag meerdere malen gebeld door boze mannen, of ze stonden ineens voor mijn neus. In die tijd werd er op een avond ook een steen door mijn raam gegooid. Maar er miste alleen een stapel cd's van het plankje naast de installatie, het leek een gewone inbraak. Ik denk dat de opluchting daarover zelfs het gevoel versterkte dat er niet al te veel aan de hand was, dat het wel weer goed zou komen, omdat het met de Walrus altijd weer goed kwam. Dus ging ik gewoon verder met praten, ook omdat het me beter leek dat iedereen van mij zou horen dat er niets meer was, voordat ze het van anderen zouden horen en daardoor zouden denken dat er bij mij misschien nog wel iets te halen viel.

Soms dacht ik tussen het praten door aan wat de Walrus zou zeggen: 'Baby, je hebt ze allemaal bij hun pikkies.' Ik herinner me niet dat ik een moment in paniek raakte of me bedreigd heb gevoeld. Ik herinner me ook geen verdriet, geen woede, geen verslagenheid of een soortgelijke emotie. Ik zou nog jaren blijven zeggen dat ze in die wereld tenminste eerlijk zijn. Dat de meesten betrouwbaar zijn. Dat je op ze kunt bouwen en dat het geen ambtenaren zijn die 'ja' beloven, maar vervolgens 'nee' doen en

zich dan achter regeltjes verschuilen. Het voelde als een spelletje. Ik zag het als een spelletje en daarom was het dat ook. Ik was toen vijftientwintig.

DEEL I

BIBI VAN AMSTEL

Ik ben Bibi van Amstel. Op mijn eenentwintigste was de Walrus nog naamloos en archaïsch. Hij was nog ‘die dikke oude man’, anoniem, lichtjaren te oud, een universum verwijderd, uit de ark van Noach gekropen, nog van voor de zondvloed én uit de pruikentijd. Op zijn best copieus, lomp en uit een andere wereld.

Ik studeerde toen. Dat deed ik vooral omdat je dat nu eenmaal deed en om bijna dezelfde reden volgde ik twee studies. Wanneer iemand ernaar vroeg, zei ik dat het goed ging, dat ik bijna klaar was met de ene, en een heel eind op weg met de andere. Bestuurskunde was dat, en de scriptie waar ik mee bezig was, was een vergelijking van het Nederlandse gezondheidszorgstelsel met het Tsjechische en de invloed van secularisatie op de verschillen daartussen. Ik had alleen het voorwoord geschreven, bij elke onderzoeksvraag stond voorlopig ‘nader onderzoek is gewenst’.

Ik had ‘die dikke oude man’ toen al een paar keer gezien. Hij zat soms in een café waar ik met mijn beste vriendin Minoes regelmatig kwam. Daar holde hij telkens naar buiten als zijn telefoon ging. Breeduit lachend kwam hij dan terug en bestelde vervolgens een rondje voor het hele café. Iedereen leek dat heel gewoon te vinden. Ik hoorde dat ze hem de Walrus noemden.

Op een avond ging ik er alleen naartoe. Dat had ik toen, tijdelijk, als gewoonte: om in mijn eentje naar de kroeg te gaan. Ik zat aan de bar met een glas wijn, staarde wat voor me uit, keek op de caféklok, bladerde door *de Volkskrant* die voor me lag en als ik dan weer naar de klok keek was het drie of vier minuten later.

Hij kwam naast me staan. Wat demonstratief zette hij een zwarte damestas voor ons op de bar. Tussen de glazen, halfvolle asbakken en versnipperde viltjes.

‘Bibi,’ zei ik.

‘Háái,’ zei hij, luidruchtig. Vervolgens vertelde hij met net iets te harde stem breeduit over de vijf seizoenskaarten die hij voor Ajax had. Hij hing naast me tegen de bar aan. Hij had ook meerdere plaatsen in een skybox, maar, zei hij schouderophalend, daar deed hij eigenlijk niet zoveel mee.

Ik knikte maar wat.

Met een vergoelijkende blik vervolgde hij dat het gewoon handig was om die plaatsen te hebben. Maar, en dat zei hij met geheven vinger en alsof hij de tegenstelling wilde benadrukken: hij had ook net drie antieke kussenkasten gekocht.

Hij wilde weten wat ik studeerde. Want ik zou vast studeren. Dat kon hij wel aan me zien.

Ik vertelde over de twee studies.

Hij bleef maar drankjes bestellen.

Of ik wel een echte Amsterdamse was, want ik praatte zo netjes, vroeg hij proostend met een al half leeg bierglas.

‘Amsterdam, maar wel Amsterdam-Zuid,’ zei ik. Daar moest hij bulderend hard om lachen en voor me op de bar stond alweer een nieuw glas wijn.

Vrij plotseling was het uren later en toen we als laatsten het café verlieten, liepen we voetje voor voetje. We strompelden. Niet

in een rechte lijn. Ongecoördineerd zwalkten we door de Spui-straat. Mijn hoofd bonsde, ik hield me aan de Walrus vast, het leek me dat hij rechter zwalkte dan ik. Net voor we bij het Spui kwamen duwde hij me tegen een muur. Hij drukte zijn mond op de mijne en we deden iets wat op zoenen leek. 'Baby,' zei hij, 'als je met me meegaat krijg je aardbeien met slagroom.' Daarna schuifelde hij met beide armen boven zijn hoofd zwaaiend de straat op. Er stopte al snel een taxi. Hij perste zijn omvangrijke gestalte op de passagiersstoel, de zwarte damestas zette hij op zijn schoot. Vragend keek hij me aan en toen ben ik ingestapt.